

Pinksteren 2015 -- oogst van de vruchten

Bij Exodus 20 : 1 – 20 - Handelingen 2 : 1 -11

Als wij Pinksteren vieren, dan vieren we toch ook dat de boodschap van Gods liefde wereldwijd rondgaat. Dat we in het groot gaan, de wereld in. Groot doen. Daarover vanmorgen. Groot doen. Ik weet niet precies hoe het u vergaat, maar ik heb vaak het gevoel, dat wij leven in een tijdperk waarin mensen vaak denken dat de dingen pas goed gaan, beter gaan, als zij op steeds groter schaal worden aangepakt. Dat geldt op wereldniveau, als je denkt aan de globalisering van productie van goederen, van handel en informatie. Het geldt ook in Nederland, waar hele sectoren van de maatschappij in steeds groter eenheden worden georganiseerd. Denk maar aan de zorg, aan het onderwijs, aan energiebedrijven. Steeds minder, steeds groter. Bij al die vergroting komt nog iets anders. Er hoort een soort harde zakelijkheid bij.

Een systeem, dat eisen oplegt, een model, waarin je mee moet of je nu wilt of niet. Grote groepen mensen, die steeds meer het gevoel hebben, dat zij er niet bij horen, omdat zij niet “groot” zijn en dat ook niet kunnen zijn.

Aan dat alles moest ik denken bij het lezen van het Pinksterverhaal van Lucas. “Wij allen horen hen in onze eigen taal spreken over Gods grote daden”. Weer dat dat

groot doen, grote daden, maar dan wel een beetje anders. Wat heeft dat Pinksterverhaal van Lucas nu met dat groot doen te maken?

Wat zijn grote daden, in de bijbelse zin van het woord? En wat heeft dat te maken met al dat groot doen en de groeiende toenemende hardheid in onze samenleving? “Toen de dag van het Pinksterfeest aanbrak, waren ze allen bij elkaar”, hoorden we daarnet. Pinksteren, zo is dat feest bij ons gaan heten. En niet voor niets.

Maar als je de tekst van Lucas goed leest, staat er eigenlijk iets anders. Letterlijk staat er: “Toen het feest van de vijftigste d ag aanbrak, waren ze allen bij elkaar”. De vijftigste dag. Daarmee wordt iets heel wezenlijks gezegd over wat Pinksteren eigenlijk is. De vijftigste dag. Lucas legt dus een heel duidelijk verband tussen Pinksteren en Pasen.

Tussen het feest van wind en vuur, van beweging en energie  n het feest van de opstanding en van opstand. Het is net alsof Lucas ons wil zeggen: als je wilt leven, vrij, zorg er dan voor, dat Pasen en Pinksteren op één dag vallen. Dat kan niet, zeggen mensen. Maar bijbels gesproken is het daar nou juist om begonnen.

En hoe moeten we dan die gebeurtenissen op die vijftigste dag verstaan?

Dat met dat ruisen en bruisen van die wind en die tongen van vuur op hoofden. Wat wil Lucas aan ons zeggen als hij het heeft over die plotselinge explosie van energie uit

de hemel naar de aarde voor dat groepje leerlingen, daar in dat huis in Jeruzalem.

Het begint allemaal met die vermelding door Lucas van de “vijftigste dag”. Voor bijbelse oren gaat er dan van alles meeklinken. De vijftigste dag.

Pinksteren is oorspronkelijk een oogstfeest. Er wordt in Israël geoogst voordat de lange droge zomer begint. Dat wordt gevierd op de vijftigste dag na het Paasfeest. Dat wil zeggen dat er zeven weken liggen tussen Pasen en Pinksteren. In de synagoge wordt met dit joodse Wekenfeest, dat is dus het Pinksterfeest, gelezen over de verschijning van God op de berg Sinaï en over het geschenk van de Tien Geboden aan het volk Israël. Daarmee hebben de Joden een verband gelegd tussen de vruchten van het land en de vruchten van het leven van de mensen. De natuur en de samenleving staan in het licht van de schepping niet los van elkaar. Nu zal iemand misschien zeggen, maar Pinksteren dat is toch een feest van vrijheid? Nietwaar? Staat er niet in het Johannesevangelie dat Jezus zegt: De wind waait waarheen hij wil; je hoort zijn geluid, maar je weet niet waar hij vandaan komt en waar hij heen gaat. Zo is het ook met iedereen die uit de Geest geboren is.

Waarom gaat het dan juist op Pinksterfeest over de wet? Staan de Tien Geboden niet bekend als strenge regels die de vrijheid aan banden leggen?

Worden mensen door de woorden van de Dekaloog juist niet in hun vrijheid beperkt? Dit is precies het punt dat

men in het jodendom wil vieren. Nee, het goed verstaan van Gods leefregels zal mensen ten diepste juist niet beperken. Het leven met elkaar, gebouwd op de richtlijnen van God zal aan het leven de volle ruimte geven.

Genieten in Gods goede schepping is daarbij het uiteindelijk doel van de wet.

Zo is het in de praktijk lang niet altijd gegaan.

In vele oude kerken zijn de Tien Woorden op enorme borden aan de muur te lezen. In sommige kerken worden ze nog altijd iedere zondag gelezen. Daar is op zich niets mis mee, als het bevrijdende karakter maar blijft doorklinken. Wij weten dat dit niet altijd zo is geweest. Daarom is ook een zekere terughoudendheid ontstaan. De vreugde van de wet kwam lang niet altijd nadrukkelijk naar voren.

Maar daar gaat dat joodse Wekenfeest wel over. Over de verschijning van God op de berg Sinaï, toen met Mozes en het volk Israël.

Over een God die neerdaalt in een wolk op de berg en over Mozes die langs diezelfde berg omhoog klimt naar die wolk.

Dat Wekenfeest is eigenlijk het feest van een cadeau. Het cadeau van de Tien Geboden. En die zeggen, dat het menselijk leven in de kern is bedoeld om te leven in vrijheid: “Ik ben de Heer, jullie God, die jullie bevrijd heeft, uit Egypte, dat slavenhuis”.

Daar begint het mee, die Geboden.

En als wij mensen bedoeld zijn voor vrijheid, waarom

maken we dan overal het leven voor elkaar tot hel en verdoemenis en een gevangenis. Zijn dat onze grote daden?

In Syrië geen leven en zoveel vluchtelingen, , zoveel moord en doodslag en mensen op de vlucht, is nou het echt de bedoeling, dat christenen en moslims zo tegenover elkaar staan.

Je zou ook kunnen zeggen dat Egypte van de Tien Geboden, dat is niet alleen een plek op de kaart. Egypte, dat is ook niet alleen het land van Farao Ramses de Grote van lang geleden.

Het gaat Lucas in zijn Pinksterverhaal om alle Egypte's op aarde, hier en nu.

Om al die plekken op aarde, waar recht en gerechtigheid met voeten worden getreden. Waar onvrijheid is.

Als Lucas die “vijftigste dag” noemt, resoneert dat allemaal mee. Weet je nog van toen, zegt Lucas, met die Tien Geboden en die uittocht uit Egypte, dat slavenhuis. Daar is het mij om begonnen met mijn Pinksterverhaal.

Als de leerlingen van Jezus bijeen zijn om het Joodse Pinksterfeest te vieren, overkomt hen Gods Geest op een fantastische wijze.

Zo heeft Lukas willen laten zien dat het ontstaan van de kerk is geworteld in de oogst van Israël, ja dat de

vruchten van de Geest, mogen worden gezien in het vurige licht van de Godsopenbaring op de Sinai.

Gods wet komt tot zijn recht.

En daarover zegt Lucas dit: “Wij allen horen hen in onze eigen taal spreken over Gods grote daden”. Over grote daden van God, daarover spreken zij. En dus niet over de grote daden van de mensen. Ik denk, dat Lucas dit bedoelt: de taal van Gods grote daden, dat is de taal, waarmee God vertelt over hoe het leven eigenlijk is bedoeld. De taal die vertelt, dat liefde en aandacht en warmte en zorg voor elkaar een mens - èlk mens - veel meer goed doen dan grootdoenerij en hardheid en voortdurend ruzie en competitie. De taal die vertelt, dat God het leven goed heeft gemaakt. Dat God de aarde heeft gemaakt als een plaats om vrij te leven voor àlle mensen.

Op Pinksteren komen alle draden samen, een bonte veelheid aan betekenis. Die veelheid doet recht aan het leven. Pinksteren is het grote voorjaarsoogstfeest van Israël. Er wordt gevierd dat niet alleen de opbrengst, niet alleen van het land, maar ook van de rechtvaardige daden van de mensen wordt binnengehaald. De Tien Geboden zijn als wet van God tot heil van de mensen gegeven.

Is Pinksteren ook voor ons het verhaal van Gods toekomst met de wereld, God laat zien dat Zijn verbondenheid met de mensen niet stopt na Pasen. Hij stuurt zijn Geest, Zijn levensadem, die maakt dat zijn

verhaal met mensen verder verteld wordt, zijn grote daden; dat zijn liefde er altijd voor ons is.

En dan gaat het gebeuren. Dan kunnen de tongen loskomen en gaan we verhalen vertellen en doen we de daad bij het woord: we zetten ons in voor onze wereld, voor de mensen om ons heen. Dat vrede en liefde zullen gaan bloeien.

In Jeruzalem werd voor het eerst in de geschiedenis duidelijk: Gods Geest is er voor iedereen.

Pinksteren gebeurde niet maar één keer, toen, lang geleden in Jeruzalem. Ook in onze tijd waait de geest van Pinksteren door de wereld.

En wij? Laten wij ons verrassen door Gods Geest?

Die ons in vuur en vlam wil zetten.

Loosdrecht,

Gereformeerde Kerk,

Hillegonda Ploeger